

VAS ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei, Országos Szövetségének Hivatalos Közlönye Cluj-Kolozsvár, Str. Memorandului
negyedévre 15 L, egyes szám 5 L. Megjelenik minden hó 1-én 21. szám (Redout). — Telefon 981.

Kenyér

Kenyér, drágaság, egységes kenyér, — hangzik a szegény munkások penészes oduibán és a sűrűn emlegetett kenyérről kapcsolatosan nem a leghizelgőbb jelzőkkel illetik a liberális kormányzatot. Mindenképpen érthető ez az elkeseredés, amit a rossz és ehetetlen kenyér váltott ki a liberális mannától fulladozó szájából, mert már szerencsésen odajutottunk, hogy a puliszka is csemege az egységes kenyér mellett.

A mezőgazdasági Romániából a nagybankok spekulációja sokezer vagon búzát szállított ki külföldre s ma már csak a háboruban meggyűlölött rekvirálási módszerrel lehet nagynehezen ideig-óráig búzát szerezni az éhező lakosságnak.

A forradalomtól reszkető hatalmasok földreformmal boldogították a földnélküli parasztságot, de arra is volt gondjuk, hogy a nehéz verejtékkel megművelt föld haszna az ő zsebüket dagassza még kövérebbre.

A nagybankok hónapokon keresztül ezervagonos tételekben szállították külföldre a parasztoktól ügynökeik által olcsón összevásárolt búzát és mikor ezt a sáskahadjáratot „sikeresen” lebonyolították, akkor derült ki, hogy az országban levő gabonakészlet nem elég a fogyasztás fedezésére.

A gabona-ármaximálási és gabonarekvirálási rendeletek mellé egységes liszt őrlésére adott ki rendeletet a kormány, bölcsen kigondolva, hogy így kevesebb kenyérfogyasztásra kényszeríti a lakosságot.

A liberális recept szerint készült kenyéret adagokban sirva adja a proletáranya a fulladozó gyermekei szájába és a rosszminőségű drága kenyér fogyasztása rohamosan csökken.

Igy tehát ismételen jól bevált a taktika s ma már zavartalanul, jövedelmezőbb üzletekre vethetik ki hálójukat a nagybankok a jólsikerült búzaszüret után.

A kenyér mindig fontos népeledel volt és ennek hiánya már több forradalomnak volt a szülőanyja. Tudvalevőleg a francia királyné a kenyérhiány miatt a türelmetlenül panaszkodó nép küldöttségének azt mondotta volt, hogy: „*ha nincs kenyérük, egyenek kalácsot!*”. Persze, arról megfélemedezett, hogy akinek kenyere nincs, annak kalácsra sem telik. Nos, a liberális kormány arról is bölcsen gondoskodott, hogy a nép kenyér helyett kalácsot ne ehessen, mert csak egyféle lisztet enged őröltetni. Persze, miután minden hozzájuk tartozó teletömte kamráját finom, egységtelen liszttel.

Hiába, ők tudják, hogy az éhező és rosszul kereső munkásságra rosszhatás-

sal volna a fényes kirakatokból kikandikáló zsemlyék szemlélése és ugylátszik, ezért tiltották be a fehérkenyér sütését is.

Egy rövid év alatt odajuttatott tehát a bőtermésű Romániában a bankoligarchia lelketlen uzsorája, hogy a 125 százalékkal megdrágított kenyér ehetetlenné vált és a minősége kulturnyelven ki sem fejezhető.

A mindennapi kenyérért ökölboszortott kézzel szidja az öntudatos proletárság a bankoligarchia piszkos működését, míg a jámbor hívők továbbra is alázatosan türik a liberális kormány bölcs intézkedéseit.

Vajjon meddig? Mikor látják be, hogy csakis szervezkedéssel szüntethetjük meg a kiváltságosak piszkos manipulációit?!

Sztrájk Nadrágon

Csendőrpofonokkal traktálták az éhező munkásokat

Már többször megemlékeztünk a nadrági vasgyárban levő lehetetlen munkásviszonyokról. Itt történt meg, hogy az igazgatóság egy csapásra el akarta vonni a munkások összes kedvezményeit és a kollektívszerződés kötésétől is elzárkózott, mert az éhező munkásság bérjavítást mert kérni. Ugy látszik, hogy a Titán, nadrági és kaláni egyesült vasgyárak már az egyesülésük első napjaiban szeretnék a munkásságot mégjobban guzsbakötni, hogy így zavartalanul zsebelhessék be a vérg kiuzsorázott munkásságtól szerzett milliós profitjaikat. A nadrági vasgyárban dolgozó munkásság, amikor a lehetetlen akkord-bérek javítását mert kérni, javítás helyett elbocsájtással lett megfenyegetve a napoleoni pózban tetszelgő Krisztián igazgató által.

A gyárban dolgozó szervezett munkástársaink tudták, hogy előbb-utóbb tárgyalni lesz kénytelen a társulat és azért várták a hivatalos tárgyalások megkezdését.

A környék falvaiban levő szervezetlen gyári munkásság azonban nem várva be a hivatalos tárgyalásokat, bérjavítást kért Szauli főfelügyelőtől, aki fennhéjázóan jelentette ki az előtte hétért görbülő szervezetlenek küldöttségének, hogy fizetésjavítást nem ad és akinek ez nem tetszik, az elmehet. Nos, hát egyiküknek sem tetszett a nyomorbér és azért január 23-án beszüntették a munkát.

Dulva-fulva szaladgált a főhajcsár Szauli a műhelyekben és az öntödében egynéhány szervezetlentől megkérdezte, hogy miért nem dolgoznak? Ezeknek nem volt bátorságuk a sztrájk valódi okát megmondani, hanem azt mondták, hogy a szervezett öntöktől félnek, hogy betörik a fejüket, ha a régi bér mellett dolgozni mernek. Rögtön a csendőrségre szaladt Szauli főhajcsár és denunálta a szervezett munkásságot.

A helyszínre kiszállt csendőrmester maga is meggyőződött, hogy 30–40 munkás lakik egy egy piszkos és penészes oduban, mert csak ritkán tudnak falura hazamenni. A keresetük pedig nagyrészt 25–35 lej között váltakoztak és csak egynéhány kiváltságos keresett 60–70 lejt naponta.

A csendőrmester négy embert letartóztalt és a laktanyába kísértette, ahol arccal a

falnak állítva vallatta őket, hogy ki biztatta a sztrájkra. *Két munkást alaposan elvert, mert nem úgy vallottak, ahogy őhatalmasságának tetszett. Azután állati módra kirugdosta őket az ajtón, majd ismét letartóztatta.* A veréssel agyonterrorizált munkások közül az egyik Felser szaktársát nevezte meg, aki állítólag neki úgy nyilatkozott, hogy „dolgoztok, mint az állatok és fizetést nem kértek”. Felser Ede szaktársát is azonnal letartóztatták ezen vallo- más alapján, pedig még a verés által megfélemlített munkás sem mondta, hogy ő sztrájkra hívta volna fel őket.

Időközben Krisztián igazgató is átment a csendőrlaktanyába, hogy meggyőződjön a vallatás menetéről. Hetykén, mint egy ex generális lépkedett a letartóztatott munkások között, mintha még most is az osztrák-magyar népfelkelők kapitánya volna. Majd odament az egyik letartóztatott munkáshoz és a fejét kétkézbe fogva, szemébe nézett, mintha csak hipnotizálni akarta volna. *Munkástársunk a verések miatt méltatlankodva, hivatkozott arra, hogy 20 éve a gyár szolgálatában áll és nem érdemli meg ezt az állati bánásmódot. — „Igen, 20 éve, ez szegényen, pfuj, hogy ilyen madaraim vannak!” — kiáltott rá a hős igazgató és tovább állott.*

A letartóztatottaktól főként azt kérdezte a nagytudományú őrmester, hogy mire tanította őket Particsek szaktárs, a vas- és fémmunkások helyi szakszervezetének az elnöke.

Persze, eredménytelen volt a vallatás, de azért Particsek és Dragán szaktársakat is a csendőrségre kísérték január 24-én, hogy mindenképpen belekeverjék a sztrájk ügyébe. Látva, hogy ez nem sikerül, a letartóztatott munkásokat január 25-én Felser szaktárral egyetemben a lugosi csendőrpáncsnokságra kísérték, ahonnan a munkásság küldöttsége január 27-én szabadította ki őket.

A csendőrkapitány hosszú prédikációt tartott a sztrájk káros hatásairól és óva intette őket, hogy többet ne kerüljenek a kezei közé.

Hazafiúi felbuzdulásában arról megfélemedezett, hogy a munkásoknak 30–40 kénti, állati istállóknak is rossz barakokban való tartása és a 25–35 lejes fizetések egyáltalán nem fogják az annyit hangoztatott román fajvédelmet szolgáljni.

Február 9-én nagynehezen munkába kényszerítették a megfélemlített szervezetlen páriákat, de hogy az ügy ilyen módon való elinté- zése nem fogja a gyár részvényesei által annyira óhajtott többtermelést szolgálni, azt mi előre is tudjuk. Ezek a páriák pedig most már a saját bőrükön is meggyőződhetnek arról, hogy meg- hunyáskodással nem segíthetnek állati sorsu- kon. Csakis úgy remélhetik nyomoruságuk enyhítését, ha szervezetbe tömörülnek és a többi öntudatos szervezett munkással együtt és egyidőben vívják meg nehéz harcukat a lelket- len tőkével szemben.

Szövetségünk memorandumban fordult a csendőrség tulkapásai ellen a belügy- és had- ügyminisztériumokhoz, hogy alantásaik ellen eljárást indítsanak.

Nyomorognak az állami munkások. Jan hó 26. és 27-én folyt le a kolozsvári munka- ügyi felügyelőség előtt az állami vas- és fémbányák, valamint a vasgyárak munkásainak kollektívszerződés tárgyalása. Megegyezés nem sikerült és így az ügy a bukaresti döntőbíró- ság elé került. A vasmunkásokat Birta szaktárs képviseli a döntőbíró- ság előtt.

Közgyűlés Aninán

Az aninai csoportunk január 25-én délután tartotta meg az évi közgyűlését, melyen a munkásság igen szép számban jelent meg.

A közgyűlést a munkásdalárda „Fel szocialisták” kezdetű munkásdallal nyitotta meg.

Buga Mihály szaktárs elnöki megnyitója után Bânciu elvtárs, a bányamunkások ker. titkára, üdvözölte a bányamunkások nevében a közgyűlést.

Tadean szaktárs a vezetőség múlt évi működéséről számolt be. Azután Schwartz szaktárs a pénztári jelentésről számolt be. A vezetőség erkölcsi és anyagi beszámolóját több szaktárs felszólalása után a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette és a vezetőségnek a felmentvényt megadta és egy kandidáló bizottságot választott az új vezetőség jelölésére.

Muntean központi titkár szaktárs, szövetségünk képviselője, ismertette az általános gazdasági helyzetét és a szervezkedés fontosságáról tartott tartalmas előadást. A tetszéssel fogadott előadás után az új vezetőséget választotta meg a közgyűlés, melynek tagjaiul a következő szaktársak lettek beválasztva: Elnök: Buga Mihály; alelnök: Todean Mihály; jegyzők: Varga András és Petrovszky Francisc; pénztárosok: Schwarz Ádám és Fugment Josif; könyvtárosok: Kimmel Carol és Koják Ludovik; ellenőrök: Perian Péter, Ungermann Johann és Löffler Johann; választmányi tagok: Brejer Friedrich, Novak Josif, Jeszenszky Rudolf, Bilok Josif, Maczik Petru, Klein Johann, Bida Josif és Patera Anton.

Az új vezetőség megválasztása után a közgyűlést a munkásdalárda által énekelt Internationale akkordjai zárták be.

Pénztári jelentésünkhöz

Jelen számunkban közöljük szövetségünk 1924. évi pénztári jelentését, mely szerint a szövetség évi pénzforgalma 2 millió 292 ezer 475 lej volt, vagyis 224 ezer 999 lejjel több, mint az 1923. évben. Ha a múlt években okunk volt panaszkodni, úgy még kétszeresebb okunk lehet az 1924. évre. Az általános rossz gazdasági helyzet az egész vonalon éreztette hatását. Tagjaink igen tekintélyes része az évnél egy részében munkanélkül volt, vagy jobb esetben csak rövidített munkaidőt dolgozott. Hogy mégis a szövetség bevétele meghaladja az 1923. évit, ez az 1924. év november hó 1-én történt járulékemelésnek tudható be. Most utólag megállapíthatjuk, hogy a munkába lévő szaktársaink megértéssel fogadták a központi vezetőség határozatát a járulékemelésre vonatkozólag, minek következtében a munkanélküli és más segélyeket is 100 százalékkal emelhetette fel, így is enyhítve a munkanélküliség által inséggben levő munkásaink helyzetét.

Dacára azonban a központi vezetőség takarékos és előre jól megfontolt gazdálkodásának, a szövetség vagyonát mégis csak 88 ezer 149 lejjel gyarapíthatta. De nagyobb eredmény ma nem is érhető el, ha tagjaink igazi gazdasági érdekeit a viszonyoknak valamennyire is megfelelően akarja kielégíteni, szolgálni. Az ennél nagyobb takarékoság már a fukarság jellegét hordaná magán, ami csak a tagok gazdasági érdekeinek a rovására menne.

Ugyancsak e számunkban közöljük szövetségünk 1924. évi taglétszám forgalmát is. Bár ez évben tagszaporulatról nem számolhatunk be, amennyiben az 1923. évi 11 ezer taggal szemben az 1924. évi csak 9 ezer, de ez lényeges taglétszám csökkenésnek nem tekinthető. Főként ha figyelembe vesszük a nagy munkanélküliséget, amikor általánosan tudott dolog az, hogy ilyenkor szokott lenni a legnagyobb arányú taghullámozás, viszont a gazdasági helyzet javulásával a taglétszám szaporulat is azonnal mutatkozni szokott. Elszomorító jelenség csak az, hogy a liberális kormány ez évi politikája is ugyancsak semmi jóval nem biztat az általános gazdasági helyzetet illetőleg. Miért is szervezeteinket kétőzdit erővel kell kiépítsük, hogy a már kivívott eredményeket közös erővel megvédjük.

A központi vezetőség nyugodt lelkiismerettel bocsájtja szaktársaink rendelkezésére a részletes zárszámadásokat, mert meg van győződve, hogy minden egyes elköltött banival a munkásság egyetemes érdekeit kívánta szolgálni.

A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetségének zárszámadása 1924. évről

Kiadás

Bevétel

1. Munkanélküli segély	83147 14		1. Beiratási díj	28510	
2. Utassegély	13693 —		2. Tagkönyvdíj	38690	
3. Betegség	81193 —		3. I. o. hetijárulékból	1484222	
4. Sztrájk- és kizárási segély	211975 80		4. II. o.	445127	
5. Rendkívüli segély	71676 —	461684 94	5. III. o.	118930	2115479 —
6. Jogvédelem		17100 —	6. Házbérekből		37222 —
7. Oktatás:			7. Tőke után kamat		14643 04
a) szaklapra	239685 —		8. Üveges titkári alapra befolyt külön járulék		99030 —
b) gyűlések és előadások	52808 —		9. Különféle bevételek		26101 14
c) könyvtár beszerzésre	4948 —	297441 —			
8. Kiküldetések:					
a) a szövetségénél	79220 60				
b) a ker. titkárságnál és csoportoknál	28312 30	107532 90			
9. Szervezkedési és agitációs költs.		14201 40			
10. Szaktanácsai járulék		107576 93			
11. 4 bani járulékonként		12445 40			
12. A csoportok 20 százaléka		407951 80			
13. Kongresszusi és vez. ülések költsége		64917 95			
14. Alkalmazottak fizetése:					
a) a szövetségénél	277194 40				
b) a regáti titkárságnál	64727 57				
c) a bánáti titkárságnál	4000 —				
d) a csoportoknál	59203 —	405124 97			
15. Irodaköltség:					
a) a szövetségénél	22415 45				
b) a regáti titkárságnál	4251 —	26666 45			
16. Postaköltség:					
a) a szövetségénél	11968 30				
b) a regáti titkárságnál	1835 95				
c) a csoportoknál	2259 43	16063 68			
17. Nyomtatványok és tagkönyvek		26913 90			
18. Különféle kiadások:					
a) a regáti titkárságnál	7367 —				
b) a csoportoknál	375 —	7742 —			
19. Takarítás, fűtés és világítás:					
a) a szövetségénél	14307 —				
b) a regáti titkárságnál	5023 95	19330 95			
20. Házbér:					
a) a szövetségénél	3416 60				
b) a regáti titkárságnál	15000 —	18416 60			
21. Criseni ház karbantartási költsége		13010 73			
22. Kamat a criseni ház kölcsöne után		14524 —			
23. Üveges-titkárság fentart. költségei		103187 70			
24. Leírások a csoportok tartozásaiból		59865 89			
25. Leírás a leltárból 5%	2626 11	2626 11			
Maradvány		88149 88			
Összesen:		2292475 18	Összesen:		2292475 18

A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetségének vagyonmérlege 1924. évről

Vagyon

Teher

1. Készpénzállomány		302708 11	1. Hitelezők:		
2. Követelések:			Csoportok követelése	343 88	
Famunkás Szövetségénél	20000 —		Criseni hitelezők	11430 —	
„Munca” Fogyasztási Szövetk.	50000 —		Banca Ardeleana Szászváros	100000 —	111773 88
Regáti titkárságnál	2423 24		2. Alapok:		
Criseni házbizottságnál	1521 90		Vasas-Otthon-alap	3711 26	
Rejtői csoportnál	100000 —		Üveges-alap	14574 —	18285 26
A csoportoknál	14022 72	187967 86	3. Vagyonelvezetés 1923. évről	633210 95	
3. Részvény „TMTE” Temesvár		440 —	Maradvány 1924. évben	88149 88	721360 83
4. Gutenberg-nyomda		50000 —			
5. Criseni ház		120000 —			
6. Criseni ház leltára		76452 —			
7. Leltár:					
Leltári készlet	49904 —				
Irodaberendezés	5000 —				
Tagkönyvek	36000 —				
Nyomtatvány	18000 —				
Könyvtár	4948 —	113852 —			
Összesen:		851419 97	Összesen:		851419 97

Cluj, 1924 december hó 31-én

Bernau Péter
elnök.

Bartalis Sándor
titkár.

A számadásokat felülvizsgálás és összeegyeztetés után a valósággal megfelelőnek és rendben találtuk.

Cluj, 1925 február 22-én

Rausch Ármin
f. ü. b. elnök.

Hankó József
f. ü. b. tag.

Particsek Ferenc
f. ü. b. tag.

Kimutatás

A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége 1924. évi tagfoglalmaról

Sorszám	CSOPORT	negyedévben				Ez évben beiratkozott új tagok száma
		I. Taglétszám III. hó 31-én	II. Taglétszám VI. hó 30-án	III. Taglétszám XI. hó 30-án	IV. Taglétszám XII. hó 31-én	
1	Anina	585	550	532	509	37
2	Aninoasa	103	70	53	41	3
3	Arad	109	48	128	187	90
4	Avrig, üveges csop.	57	57	52	58	5
5	Azuga*	47	—	—	—	—
6	Bocşa-Románá	252	103	93	70	5
7	Bocşa-Montaná	102	81	69	73	11
8	Braşov	74	67	67	84	20
9	„ üveges cs.	—	—	—	—	—
10	Bucureşti, vasas	59	48	47	109	72
11	„ vegyipari	17	27	29	17	14
12	„ gázgyári	21	10	10	18	3
13	„ Titan	27	25	23	26	4
14	Cernăuţi	109	117	113	123	38
15	Cerna Vodă üveges*	38	—	—	—	—
16	Cluj	741	705	800	767	491
17	Constanţa, üveges*	42	—	—	—	—
18	Crăişeni	127	128	134	138	12
19	Cugir	109	52	87	135	10
20	Dicioşanmartin	387	308	317	292	177
21	Ghireş	41	371	432	175	400
22	Lonia	55	56	54	42	12
23	Lupeni	500	453	408	363	158
24	Nădrag	587	577	569	538	62
25	Padurea Neagra	130	145	129	101	147
26	Petrifalau	275	284	285	123	25
27	Petroşeni	99	96	94	87	62
28	Ploeşti*	41	—	—	—	—
29	Poiana Codrului	56	48	53	—	54
30	Reşiţa	3632	3724	3763	3359	142
31	Sălărd	84	55	29	26	23
32	Tomeşti, üveges	88	73	76	78	3
33	Topleţi	225	115	65	48	38
34	Turda	455	362	370	421	382
35	„ piatra	—	—	92	120	92
36	„ üveges csop.	122	91	85	72	13
37	Vulcan	232	220	222	250	84
38	Valea Franţului	28	26	30	30	—
39	Zărneşti	52	156	116	352	282
40	Gălbăuţ*	46	—	—	—	—
41	Margina	72	61	—	—	—
42	Ferdinand	34	37	39	33	13
43	Ghireş Cărăm	—	—	52	61	20
44	Heci Lespezi	—	—	63	58	52
45	Oradea Mare	—	—	32	46	—
		9860	9346	9612	9052	3056

A csillaggal megjelölt csoportok évközben megszűntek.

Közgyűlés Petroşeniben

A petroşenyi szaktársaink február hó 14 én délután tartották meg közgyűlést. Imecs szaktárs elnök délután 3 órakor nyitotta meg a közgyűlést és a vezetőség működéséről tett tartalmas jelentést. Az általános tetszéssel fogadott elnöki beszámoló után a pénztári, könyvtári és ellenőri jelentések következtek, melyeknek egyhangú tudomásulvétele után a közgyűlés a vezetőségnek a felmentvényt megadta.

A kandidálóbizottság kiküldése után György szaktárs a központ részéről tartott beszédében szervezkedésre buzdította a szaktársakat.

Majd az új vezetőség választására került a sor, melynek tagjai a következő szaktársak lettek. Imecs Tamás elnök, Droblics Viktor alelnök, Müller István és Schneider János pénztárosok, Rachier József J. jegyző, Pozsonyi László és Jakab Vilmos ellenőrök, Venczel Ferenc, Hendli József, Páll Károly, Trimfa Simon választmányi tagok, Szigeti János és Mócz Salamon póttagok.

Imecs szaktárs elnök az új vezetőség nevében megköszönte a tagok bizalmát és a közgyűlést este fél 8 órakor bezárta.

***

A közgyűlésen a panaszok özöne hangzott el a szénbánya társulat lelketlen uzsorája ellen.

Sajnos, a petroşenyi munkásságnak egy nagy része még mindig külön utakon járva, gondolja sorsa jobbrafordulását elérni és ezért a szakszervezetet elhanyagolják, amely állapotból természetesen a társulat részvényesei húzzák a hasznot. Így érthető, hogy az 1923. évben

nyolcvannyolc millió nyolcszázhatvan ezer (88,860,132 37) lej

tiszta hasznot produkált ez a bányatársulat. Az 1924. évben pedig még nagyobb haszonra tettek szert, míg a munkásság rongyokban éhezve, egymással veszekszik és a szervezetet elhanyagolja.

Reméljük, hogy az új vezetőség fokozottabb tevékenységgel igyekezeni fog a tagokat a szakszervezetbe tömöríteni és ezáltal lehetővé válik a tarthatatlan állapotok megjavítása is. (Szerk.)

A kolozsvári vasmunkások közgyűlése

Kolozsvári vasas szaktársaink vasárnap, február 22-én tartották meg rendes évi közgyűlést az Építőmunkás-Oltthon nagytermében. A közgyűlés iránt érthető érdeklődés nyilvánult meg országszerte, mert a kolozsvári vasas-csoport egyike azon csoportoknak, melyek a mai lehetetlen gazdasági viszonyok ellenére sikeres küzdelmet folytattak a kapitalisták folyton fokozódó támadásával szemben.

A csoport akcióképességét annak köszönheti, hogy mozgalmát távoltartotta és megvédte minden olyan akarásokkal szemben, melynek célja a hamis egység jelszavának hangoztatásával az egyenlenség magyát a tagok között elhínteni. A közgyűlés után jóleső érzéssel állapíthatjuk meg, hogy a csoport egysége talán soha nem volt olyan szilárd, mint most, amire szükségük is van vasas szaktársainknak, mert a márciusban lejáró kollektív-szerződés alkalmával csak a szilárd egység képezheti egyedüli biztosítékát annak, hogy a profitvágyakban határt nem ismerő munkáltatókkal szemben érvényt szerezzenek a munkásság jogos követeléseinek.

A közgyűlésen a *resicai* vasas csoport részéről *Steinbach* szaktárs üdvözölte a közgyűlést, eredményes munkát kívánva. A *tordai* csoport képviselőjében *Téglás* szaktárs csoporttitkár volt jelen.

A közgyűlést *Krausz* elnök szaktárs nyitotta meg. A jegyzőkönyv felolvasása után *Técsi* szaktárs a pénztári jelentését teszi meg, amit a közgyűlés egyhangulag tudomásul vesz.

Következőleg *Varga* szaktárs a könyvtári jelentésével számol be a közgyűlésnek, melyet tudomásul vesznek.

A titkári jelentés megtétele előtt *Török* szaktárs javasolja a jelölőbizottság kiküldését, hogy ezzel időt nyerve, a közgyűlés befejezhesse munkálatait. (Elfogadva.) A jelölőbizottság kiküldése után *Bruder* szaktárs csoporttitkár teszi meg jelentését. Mindenekelőtt ismertette azokat a nehézségeket, melyek a csoportot működésében nagymértékben befolyásolták. Jellemzőül hivatkozik a kivételes állapotokra és arra a lehetetlen körülményre, hogy egy vezetőségi ülést sem lehet megtartani engedély nélkül. A csoport vezetősége azonban a nehézségek dacára mindent elkövetett, hogy a csoport tagjainak az érdekét előbbrevigye.

Bruder szaktársnak a ténybeli adatokkal felépített jelentését a közgyűlés általános megelégedéssel fogadta.

A helyi szaktanács megbízásából a jelenlévő *Lenkei* elvtárs szólt a titkári jelentéshez. Megemlíti, hogy a gazdasági harcok alátámasztására feltétlen szükséges foglalkozni a szervezeti mozgalommal, ezért felhívja az elvtársak figyelmét a Munka Fogyasztási Szövetkezetre, kérve annak támogatását. Majd beszél a munkásság egészségügyének kétségbeesjtő helyzetéről. Vázolja azokat a lehetetlen állapotokat, melyek az autonómia megsemmisítése után a munkásbiztosító pénztáraknál uralkodik, felhívja az elvtársak figyelmét a Munkások Szanatórium Egyesületére, amely egyedül hivatott a munkásság egészségügyét megoldani.

Pirovszky szaktárs figyelmezteti a szaktársakat, hogy ne térjenek el a tárgytól, mert bár tagadhatalan, igen fontos kérdések vetődtek fel, mégsem szabad a titkári jelentést kritika nélkül hagyni. Nem lehet messzebbmenő kérdéseket megoldani a közelebbi célok megvalósítása nélkül.

Walter szaktárs kifogásolja az ármegállapítóbizottság működését, kéri, hogy a jövőben az ármegállapítás táblázatát a gyárakban függeszék ki. Elfogadva.

Bruder szaktárs zárószavában örömeinek ad kifejezést, hogy jelentését tárgyilagossá kritikai illleték, mert meggyőződése szerint egészséges kritika nélkül nem lehet eredményes munkálkodást elérni.

Krausz szaktárs a jelentések tudomásul vétele után kéri a vezetőség felmentvényének megadását, amihez a közgyűlés egyhangulag hozzájárul.

Kiseb indítványok elfogadása után *Szabó* szaktárs a jelölőbizottság nevében teszi meg jelentését, mely szerint az új vezetőségbe a következő szaktársakat javasolja: Elnöknök: *Lusztig* szaktársat, alelnököknök: *Rus* és *Pálfi* szaktársakat, valamint 9 tagu választmányt. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel teszi magáévá a jelölőbizottság javaslatát.

Lusztig szaktárs az új vezetőség nevében köszönetet mond megválasztásukért, arra kéri a tagokat, hogy a mai nehéz napokban minden erejükkel támogassák az új vezetőséget, mert másképpen az nem képes nehéz feladatának megfelelni.

A lelkes hangulatu közgyűlést délután két órakor *Lusztig* szaktárs zárta be.

Közgyűlés Vulkánban

Ez év február 8 án tartotta meg a vulkáni vas- és fémmunkás csoport évi közgyűlését.

A gyűlést *Biró* elnök szaktárs nyitotta meg lendületes szavakkal, majd kéri a szaktársakat, hogy az elhunyt *Paláncz Lajos* szaktárs emlékének felállításukkal adjanak kifejezést. Azután kéri a jegyzőkönyv felolvasását. Ennek hitelesítése után beszámol a vezetőség évi működéséről, tárgyilagosan foglalkozva a bérrendezések és ehhez hasonló ügyekben elért eredményekkel. Amit — ugymond — keresztül lehetett volna vinni, a legtöbb esetben azonban maga a munkásság az, mely szervezettelenségével akadályozza az eredmény elérését.

Utána *Csegezi Mihály* szaktárs a pénztári jelentést teszi meg, melynek előterjesztése után ugy az ellenőr szaktársak, mint a tagok a legnagyobb rendről tesznek meggyőződést.

Azután *Horváth Dezső* szaktárs teszi meg könyvtári jelentését, felolvasván azok névsorát, akik a kulturkönyvtár javára könyveket adományoztak. Lelekesült hangulat követi a jelentést és mindjárt határozat hozott, amely szerint a vasmunkásság hivatalos lapjában a nyilvánosság előtt köszönetet mondanak mindazoknak, akik könyveket adományoztak. A könyvtár helyes kezelése elismerése után a közgyűlés elfogad egy indítványt, amelyben kötelezővé teszik, hogy minden szaktárs heti 1 lej járulékot fizessen a kulturkönyvtár javára és annak gyarapítására.

Azután *György* szaktárs, központi kiküldött üdvözli a közgyűlés tagjait és tartalmas beszédben lelkesíti szervezkedésre a szaktársakat.

Majd az új vezetőség megválasztására kerül sor. *Lágler Mihály* elnök, *Pál Sándor* alelnök, *Kopet Dezső* és *Korr Kornél* jegyzők, *Horváth Dezső* és *Ménis József* pénztárosok, *Gyurkovics József*, *Todorut Constantin*, *Péter Kelemen* és *Szántó Juon* ellenőrök, *Szalkai Eugen* és *Biró Ferenc* könyvtárosok, *Bartha Gyula*, *Farkas József* és *Kovács Mihály* választmányi tagok, *Barca Gyula*, *Kovács Mihály* és *Stemmer Andor* választmányi póttagok.

Az új vezetőség megválasztása után *Lágler* elnök szaktárs megköszönte a beléhelyezett bizalmat, a gyűlést délután 6 órakor bezárta.

A brassói üvegesmunkások helyzete

Egészen váraibanul, meglepetésszerűen az igazgatóság 70 üvegesmunkásnak felmondott. Az üvegesmunkások tárgyalóbizottsága megtette a lépéseket a munkügyi Inspektornál, ahol az igazgatóság a munkásság kívánságait elfogadta, sőt a felmondásokat is visszavonta, csak amikor a hivatalos jegyzőkönyveket kellett volna aláírni, erre már nem volt hajlandó. Ez a körülmény ugy a munkásság, mint az Inspektorátus jogos felháborodását vonta maga után, mert ilyesmire még példa nem volt, munkaadó és munkás között lefolyt tárgyalásoknál.

Az Inspektorátus jelentést teit az esetről a munkügyi miniszteriumba. A munkügyi miniszterium újabb tárgyalásokat tűzött ki, amelyre már a delegátusok folyó hó 24 én Bukarestbe utaztak. Szokatlan viselkedést tanúsított az igazgató a munkássággal szemben még az első tárgyalás előtt, amikor egyik munkásával a gyárban a szó szoros értelmében összepofozkodtak. (A pofozkodás eredménye mindkét fél részéről 1 az 1-hez aránylik.)

A bukaresti tárgyalások eredményét lapunk jövő számában fogjuk közölni.

Közgyűlés Pusztakalánban

A pusztakaláni vas- és fémmunkás helyi csoport február 22-én délután tartotta meg évi közgyűlését. Timis szaktárs elnök d. u. 3 órakor nyitotta meg a közgyűlést, majd a csoport vezetősége által kifejtett működést ismertette hosszasan.

A pénztáros, könyvtáros és ellenőrök jelentései tudomásul vétele után a közgyűlés a régi vezetőségnek a felmentvényt megadta.

A kandidáló bizottság kiküldése után Girbován és György szaktársak beszéltek hosszabban a szervezkedés fontosságáról és a szakszervezeti, valamint a pártmozgalom szükségéről, kiemelve azon tényről, hogy csakis erős szervezettel lehet a mai gazdasági nehézségek között a munkásérdekeket biztosítani. Azután az új vezetőséget választotta meg a közgyűlés. Elnök: Timis Romulus, alelnök: Platinka Emil és Lukács Ferenc, jegyzők: Polonyi József és Keppel Mátyás, pénztáros: Cibula Adolf és Kovács Sándor, könyvtáros: Brettfeld Sándor és Solymosi György, ellenőrök: Egyed Árpád, Pujánszky Flórián és Sima József, választmányi tagok: Mackor Alajos, Urkony Imre, Kovács Béni és Wollner Rezső; póttagok: Lengvarszky Ferdinand, Lengvarszky János, Hrenyak József, lapkezelő: Brettfeld Sándor.

Több szaktárs felszólalása után György szaktárs indítványára egy választottbíróóság kiküldését határozta el a közgyűlés Mikó szaktárs ügyében.

Több szaktárs felszólalása után Timis szaktárs elnök szervezkedésre buzdító szavaival a közgyűlést bezárta.

A szakszervezeti egység kérdése

A múlt évben Bécsben megtartott nemzetközi szakszervezeti kongresszus beható tanácskozás tárgyává tette a szakszervezeti egységfront kérdését is. Örömmel vette tudomásul a titkárság fáradozásait az egység létrehozása érdekében és a továbbiakra vonatkozólag a következő határozatot hozta:

„A kongresszus sajnálatát fejezi ki afölött, hogy az orosz szakszervezetek vonakodnak elfogadni az amsterdami Internacionálé alapszabályait és határozatait, amelyeket a világ legjelentékenyebb szakszervezetei magukévé tettek. Annál inkább sajnálja ezt, mert ez a vonakodás oka annak, hogy az orosz szakszervezetek ma is az amsterdami Internacionálé keretein kívül állnak. A kongresszus azt javasolja, hogy az amsterdami Internacionálé titkársága folytassa tovább az egységre irányuló fáradozásait, amennyiben ez lehetséges anélkül, hogy ezzel az amsterdami Internacionálé méltóságán sérelem essék és hason oda, hogy az orosz szakszervezetek, amennyiben annak alapszabályait és határozatait magukévé teszik, becsatlakozzanak az amsterdami Internacionáléba.“

Ennek a határozatnak az alapján azóta élénk levélváltás folyt Amsterdam és Moszkva között, melynek gyakorlati eredménye azonban mindezt meg-hiusult Moszkva elutasító magatartása miatt.

Az amsterdami Internacionálé öszválasztmányi ülése — amely ez év február hó 5—7-ig Amsterdamban lett megtartva — ismételtén foglalkozott ezzel a nagyfontosságú kérdéssel, eléje terjesztett két javaslat alapján. Az egyik javaslat az angol Szakszervezeti Tanácsé volt és azt javasolta: hívassék össze egy közös konferencia Amsterdamban és Moszkva képviselőiből, minden előfeltétel nélkül az egységesítés alapelvéinek megbeszélésére, a másik ugyanilyen irányú javaslat az orosz szakszervezeti Tanácsé volt.

Az öszválasztmányi ülés hosszabb eszmecsere után, melyben az összes tagok résztvettek és teljes nyíltsággal fejtegetve felfogásukat e nagyfontosságú kérdésben, végül a következőket határozta:

„Az öszválasztmány 13 szavazattal 6 ellenében elvetette az angol — és így közvetve — az orosz javaslatot.“

Ezzel szemben a következő határozatot fogadta el 14 szóval 5 ellenében:

„A választmány a titkárság és az orosz szakszervezeti Tanács között megtörtént levélváltás tudomásulvétele után megbizta az Internacionálé vezetőségét azzal, közölje az orosz Szakszervezeti Tanáccsal, hogy az amsterdami Internacionálé hajlandó öt tagjai sorába felvenni, ha az orosz Szakszervezeti Tanács erre irányuló kívánságát a vezetőségnek bejelenti, hajlandó az orosz szakszervezeti Tanáccsal egy közös konferenciát megtartani Amsterdamban a kölcsönös eszmecsere kifejtése érdekében, abban az esetben, ha az orosz szakszervezetek Amsterdamhoz való csatlakozásukat, valamint a konferencia megtartására irányuló kívánságukat bejelentik.“

Amennyiben az orosz szakszervezeti Tanács úgy a csatlakozás, mint a konferencia megtartására irányuló kívánságát bejelenti, az öszválasztmány a maga részéről a tanácskozáson való részvételre Bramley, Fimmen, Grassman és Zulawsky bizottsági tagokat delegálja.“

Bérmozgalom Turdán

Ötszázalékos bérrédukiót és a természetbeni kedvezmények eltörlését akarják a munkaadók

A turdai iparvállalatok a folyó év március 1-én lejárat kollektív szerződéseket egy hónappal a lejárat előtt felmondották és a február 26-án tartott bértárgyaláson kijelentették, hogy a jelenlegi béreket ötszázalékkal akarják redukálni és az eddig élvezett buza, cukor, szalonna és tűzifa kedvezményeket pénzben kívánják megváltani. A munkásság között nagy elkeseredést váltott ki a munkaadók ezen újabb ravasz fogása, akik dacára a drágaság folytonos emelkedésének, béremelés helyett bérrédukiós javaslattal jönnek. Talán így gondolják a munkásságot jogos bérkövetelésétől megfosztani.

Az eredménytelen bértárgyalások március hó 6-ára lettek elhalasztva.

Az egyéni szerződések hátránya az üvegesiparban

Ahol az üvegesmunkások szervezete és szolidaritása lehetővé tette, hogy a munkaadókkal kollektív szerződés formájában biztosítsuk a munkásság gazdasági érdekeit, ott megtették, mert tudott dolog mindenki előtt, hogy a mai kapitalista berendezkedés olyan, hogy a munkásság csakis a kollektív módon való föllépésével tudja biztosítani a mindennapi kenyeret. Mégis megtörténik az, hogy egyes gyárakban egyes munkások, dacára az érvényben levő kollektív szerződésnek, külön egyéni szerződést köt a munkaadóval. A munkaadó kapva kap az alkalmon, mert rendszerint az ilyen egyéni szerződések pontjai ellentétben állanak a kollektív szerződés pontjaival.

Az egyéni szerződéssel lekötött munkást. Az így lekötött munkás már nem tud szolidaritást vállalni a többi munkástársával szemben

akkor, amikor egy közös ügy kivívásáról van szó. A dolgok természeténél fogva világos az, hogy ha a munkaadók biztosítva látják az üzemenetét, az ilyen egyéni szerződéssel kötött munkásokkal, a többi munkás követeléseit — legyenek azok akármilyen jogosak is — mindig vissza fogják utasítani. Azért figyelmeztetjük munkástársainkat, hogy ott, ahol kollektív szerződés van érvényben, senkinek sem szabad a munkabábelés alkalmával külön egyéni szerződést kötni. Különösen a bizalmiférfiak kell, hogy erre súlyt fektessenek és minden ilyen körülményt a leghatározottabban meg kell, hogy akadályozzanak. A kapitalistaérdek mindenhol egybe találkoznak. A munkásérdek is egybe kell, hogy találkozzanak, mert a sorsunk is egy. Az egyéni szerződéssel fegyvert adunk a kapitalista kezébe és ezzel a fegyverrel ölik meg azokat a törekvéseinket, amelyek az öszüvegesmunkásság érdekeivel egybeolvadnak.

Munkanélküliség a magyarországi üvegesiparban. A magyarországi Szakszervezeti Értesítőből olvassuk, hogy 1923. évi decemberétől 1924. év augusztusig az üvegesmunkások 40 százaléka munkanélkül volt. Ez a szám eléggé igazolja a magyarországi üvegesmunkások nehéz gazdasági helyzetét. Ez évben is 2 üvegyár szüntette be üzemet, amelynek következtében a munkanélkülivé vált munkások legnagyobb része külföldön keresett munkaalkalmat. — A magyarországi üvegesmunkások szövetsége a nehéz gazdasági krízis dacára, minden erejével arra törekedik, hogy tagjainak gazdasági, kulturális és szociális érdekeit a legmesszebbmenőleg megvédje.

Minden öntudatos kolozsvári szaktárs iratkozzon be a „MUNKA“ fogyasztási és termelőszövetkezetbe, ugyszintén a MUNKÁSOK SZANATÓRIUM-EGYESÜLETÉBE is.

Kerülendő helyek. Bérmozgalom miatt kerülendő Dicsőszentmártonban az Ind. Románia de Gaz és a Metal S. A. (Fémáru gyár).

Felelős szerkesztő: Bartalis Sándor.
Kiadó: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Strada Memorandului 21
Gutenberg-könyvnyomda Cluj

Resicai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások csoportjának zárszámadása 1924 évről

BEVÉTEL		Központ:		KIADÁS	
100 Beiratási díj à 10 lei	1000 —	Munkanélküli segély	28854	50	
102 Beiratási díj à 5 lei	510 —	Betegsegély	34300	50	
202 Tagkönyvdíj à 10 lei	2020 —	Utazási és tartózkodási segély	989	50	
71915 I. oszt. hetijárulék à 6 lei	431490 —	Rendkívüli segély	19529	—	
9549 I. oszt. hetijárulék à 10 lei	95490 —	Titkári költségek	18000	—	
26412 II. oszt. hetijárulék à 4 lei 50 bani	118854 —	Nyomatványok	970	—	
3307 II. oszt. hetijárulék à 7 lei	23149 —	Átutalási költségek	1700	—	
7976 III. oszt. hetijárulék à 3 lei	23928 —	Kiküldöttek költségei	19483	60	
995 III. oszt. hetijárulék à 5 lei	4975 —	2 bani 22631 hetijárulék után	452	62	
		4 bani 97523 hetijárulék után	3900	92	
		20 százalék a csoportnak	139577	20	
		1 drb. koszorúmegváltásra	405	—	
			268162	84	
		Központnak	433253	16	
	Összesen	701416	—	—	—

BEVÉTEL		Csoport:		KIADÁS	
A csoport 20 százaléka	139577	20	Kezelési költségek	15600	—
Pénztári állomány 1923 évről	3972	86	Karácsonyi segély	1931	—
			Rendkívüli segély	5200	—
			Oktatás:		
			a) Dalárda	17340	—
			b) sportklub	1000	—
			c) könyvtár nagyobbitás	8253	—
			Ujságelfizetés	90	—
			Munkaidővesztés	3789	86
			Küldöttek költségei	26734	50
			Irodai költségek	2546	50
			Lakbér	6500	—
			Leltár-szaporodás	485	90
			Részvények	800	—
			10 százalék a helyi szaktanácsnak	13957	72
			Éberth szaktárs temetkezési költségei	2179	—
			Különfélék	2641	40
				109048	88
			Pénztári állomány 1925 évre	34501	18
	Összesen	143550	06	Összesen	143550

Resica, 1924 december hó 31-én.

Holschwandner Károly sk., ellenőr. Brodnyánszky Béla sk., elnök. Ferenschütz Károly sk., pénztáros. Steininger Antal sk., ellenőr. Sándor Ferenc sk., ellenőr.